

Anna Nastuła
Uniwersytet Opolski

**FALSZERSTWO DOKUMENTÓW
ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM
PRZESTĘPCZOŚCI INTERNETOWEJ
JAKO WYZWANIE DLA ORGANÓW PAŃSTWA**

**DOCUMENT FORGING WITH SPECIAL
CONSIDERATION OF CYBERCRIME AS
A CHALLENGE FOR PUBLIC AUTHORITIES**

ABSTRAKT

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie zagrożeń wynikających z fałszowania dokumentów, a szczególnie wykorzystania nowoczesnych technologii do tego nielegalnego procederu. Zaprezentowane zostały definicje dokumentu i fałszerstwa oraz podjęta została próba przedstawienia aktualnych kierunków rozwoju przestępczości w obszarze IT. Autorka zwróciła uwagę na problem sieci TOR (ang. *The Onion Router*), która stanowi obecnie największe zagrożenie dla bezpieczeństwa w zakresie autentyczności dokumentów. W artykule zwraca się także uwagę na konieczność przedsięwzięcia przez organy państwowe działań zmierzających do zapobiegania przestępczości związanej z wiarygodnością dokumentów.

Słowa kluczowe: fałszerstwo dokumentów, sieć TOR, cyberprzestępczość.

ABSTRACT

The purpose of this paper is to present the threats related to document forging, especially the use of modern technologies for this reprehensible practice. The paper presents the definitions of a document and forgery, and then attempts to present the current trends in IT crime. The author pays special attention to the TOR network (The Onion Router), which is now the greatest threat to security as regards the authenticity of documents. The article also focuses on the need for the public authorities to take steps to prevent crimes compromising the reliability of documents.

Keywords: document forging, TOR network, cybercrime

W ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat znacznie wzrosła przestępczość związana z fałszowaniem dokumentów. Należy założyć, że ta tendencja nie będzie malejąca, a wręcz przeciwnie, będzie miała tendencję wzrostową, gdyż coraz częściej świat przestępczy stara się swoją działalność niezgodną z prawem ukryć za swoistą zasłoną fałszowanych dokumentów. Fałszerstwa dokumentów, które same w sobie są już przestępstwem, często stanowią czynności przygotowawcze do popełnienia kolejnych nielegalnych czynów. W ten sposób nakręca się spirala przestępczości, której motorem jest fałszowanie dokumentów publicznych, a szczególnie dokumentów tożsamości i finansowych, które następnie wykorzystywane są do popełnienia kolejnych niezgodnych z prawem czynów. Przestępstwa tego typu są poważnym zagrożeniem dla stabilności ekonomicznej i poprawności działań organów państwa, gdyż skala fałszowanych dokumentów jest bardzo duża począwszy, od dowodów osobistych, paszportów, aż po znaki pieniężne i papiery wartościowe.

Od niepamiętnych czasów występuje zjawisko fałszowania informacji. Już w starożytności znane były przypadki, że fałszowano nie tylko informacje, ale również dokumenty, które miały w swoim założeniu zabezpieczać autentyczność przekazu lub poświadczać, że osoba posługując się takim dokumentem ma wszelkie plenipotencje do prowadze-

nia rozmów w imieniu mocodawcy. Rozwojowi tych tendencji zawsze sprzyjał dynamiczny wzrost działań finansowych i gospodarczych oraz dostęp do różnego rodzaju najnowocześniejszych technologii przy niskim poziomie zabezpieczeń. To powodowało szereg zagrożeń dla organów administracji państwowej oraz sfery obrotu gospodarczego. Przestępstwa fałszowania w swoim założeniu nie uległy zmianie i nie prawdą jest, że one ewoluują. Ewolują jedynie narzędzia używane do fałszowania nośników informacji. Należy brać tu pod uwagę tak klasyczne nośniki informacji jak dokumenty fizyczne oraz dokumenty elektroniczne ze szczególnym uwzględnieniem technik cyfrowych. W tym kontekście nowe technologie są wykorzystywane do podrabiania lub przerabiania dokumentów, środków płatniczych, kart kredytowych, znaków towarowych, dowodów tożsamości lub nawet leków.

FALSZERSTWO

Przedmiotem ochrony prawnej określonej w rozdziale XXXIV Kodeksu karnego jest zaufanie społeczne do dokumentów jako formalnego sposobu określenia stosunku prawnego poprzez zabezpieczenie ich rzetelności i wiarygodności. Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów określone są w Kodeksie karnym w artykułach od 270 do 277d. Fałszowanie dokumentów ujęte został w art. 270 i 270 a Kodeksu karnego. W kolejnych rozdziałach Kodeksu karnego znajdują się również regulacje dotyczące fałszowania pieniędzy, papierów wartościowych oraz urzędowych znaków wartościowych. Obrót finansowy to we wszystkich gospodarkach świata filar podtrzymujący stabilność państwa. Już Kopernik pisał, że zły pieniądz w tym wypadku trzeba czytać-fałszywy pieniądz- wypiera pieniądz dobry, czym powoduje zachwianie stabilności i bezpieczeństwa finansowego państwa. W związku z tym jakże ważnym jest dopilnowywanie aby nie dochodziło do patologicznych zachowań,

które w efekcie uderzałyby nie tylko w szeroko rozumianą gospodarkę państwa ale również w bezpieczeństwo finansowe każdego obywatela.

Termin dokument pochodzi od łacińskiego słowa *documentum* i choć powszechnie występuje on w języku prawniczym i potocznym, jest bardzo różnie interpretowany. Szeroki zakres pojęciowy dokumentu wynika z wieloznaczności jego użycia w stosunku do określenia różnych przedmiotów. Zarówno w judykaturze jak i w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż dokumentem jest nie tylko każdy przedmiot stanowiący dowód prawa lub stosunku prawnego lecz również dowód okoliczności, które mogą mieć znaczenie prawne. Istotne jest również to, że dokumentem jest każdy przedmiot stwierdzający pewien stosunek prawny, bądź ze względu na uprzednie porozumienie i wyraźną wolę człowieka, nadającą takie cechy dowodowe pewnemu przedmiotowi bądź wskutek przypadkowego układu okoliczności samodzielnie lub w związku z innymi dowodami. Cechą charakterystyczną dokumentów może być nawet przedmiot, któremu nie chciano dać indywidualnie charakteru dokumentu. Obowiązujący Kodeks karny podaje jednolite pojęcie dokumentu. Zgodnie z art. 115 §14:

dokumentem jest każdy przedmiot lub inny zapisany nośnik informacji, z którym jest związane określone prawo albo który ze względu na zawartą w nim treść stanowi dowód prawa, stosunku prawnego lub okoliczności mającej znaczenie prawne¹.

Ponadto w jednym z wyroków Sąd Najwyższy wskazał, iż status dokumentu zależy niejednokrotnie od indywidualnej oceny i dlatego też o tym, czy określony przedmiot stanowi dokument decyduje jego faktyczna i subiektywna ocena w konkretnej sprawie². W art. 115§14a Kodeksu karnego natomiast zostało zdefiniowane pojęcie faktury, jako dokumentu podlegającego ochronie. Prawnokarna ochrona dokumen-

¹ Ustawa – Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997r.(Dz.U.Nr 88, poz. 553 ze zm.).

² Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2014 roku sygn. akt IIIKK 206/04.

tu jest związana z jego wiarygodnością. Pojęcie dokumentu pojawia się również w prawie cywilnym materialnym i procesowym oraz prawie administracyjnym. Ze względu na ciągle zmiany w stosunkach społeczno- gospodarczych oraz dynamiczny rozwój techniki, konieczne jest szerokie ujęcie pojęcia dokumentu, tak aby nie dać się go skatalogować w wąskich ramach zapisu formalnego. Najszerze pojęcie dokumentu przyjęte jest w kryminalistyce, gdzie dokumentem jest każdy przedmiot, który zawiera treść słowną mające znaczenie prawne (już w chwili sporządzania zapisu lub znacznie później) utrwaloną dowolną techniką (np. techniką pisemną lub wykorzystującą pamięć magnetyczną i półprzewodnikową, zapis fonograficzny-cyfrowy, fonooptyczny lub fotomechaniczny względnie na taśmie perforowanej) umożliwiającą późniejsze odtworzenie (np. przez odczytanie utrwalonych słów lub ich wysłuchanie dzięki akustycznemu odtwarzaniu zapisu)³. Tak szerokie ujęcie dokumentu pozwala na zawarcie wszelkich jego form wynikających z cywilizacyjnych, społecznych i technicznych zmian.

Jednocześnie należy określić definicję falszerstwa dokumentów, która ujęta jest w art. 270 Kodeksu karnego:

Kto, w celu użycia za autentyczny, podrabia lub przerabia dokument lub takiego dokumentu jako autentycznego używa, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5⁴.

Falszerstwem zatem jest podrobienie lub przerobienie dokumentu. Dla realizacji znamion podrobienia dokumentu wystarczające jest podrobienie tylko jego fragmentu np. podpisu wystawcy czy też pieczęci, o ile ma ona znaczenie prawne). Pojęcie używania natomiast sprowadza się do wykorzystywania funkcji, jakie może pełnić podrobiony

³ Por. Cz. Grzeszyk (red.), *Kryminalistyczne badania pismoznawcze*, Warszawa 2006.

⁴ Ustawa – Kodeks karny, art. 270.

lub przerobiony dokument⁵. Odpowiedzialności z art. 270 k.k. podlega jedynie to fałszerstwo dokumentu, które dokonywane jest w celu użycia go w przyszłości, w bliżej jeszcze nieokreślonych sytuacjach, jako dokumentu autentycznego. Zamiar użycia nie musi być ściśle sprecyzowany. Ponadto Kodeks karny wyodrębnia wypełnienie opatrzonego cudzym podpisem blankietu, niezgodnie z wolą i na szkodę wystawcy, albo używanie takiego dokumentu. Wiarygodność dokumentów jest jednym z warunków prawidłowego obrotu prawnego, a zatem przepis ten chroni także jego pewność. W znowelizowanym Kodeksie karnym wprowadzono również art. 270 a dotyczący fałszowania faktury i używania jej za autentyczną.

Sąd Najwyższy w jednym z wyroków stwierdził, że:

dokument jest podrobiony wówczas, gdy nie pochodzi od tej osoby, w imieniu której został sporządzony(...) przez podrobienie dokumentu należy rozumieć sporządzenie dokumentu polegające na zachowaniu pozorów, że dokument pochodzi od innej osoby. Przerobienie dokumentu zachodzi wówczas gdy osoba nieupoważniona zmienia jego treść na inną od autentycznej. Nie jest natomiast przerobieniem dokumentu nadawanie mu innej treści poprzez osoby, od których ten dokument pochodzi⁶.

Zarówno podrabianie jak i przerabianie są odmianami przestępstwa fałszerstwa materialnego. Jednocześnie w odniesieniu do podrabiania i przerabiania należy zaznaczyć, iż w grę wchodzi jedynie zamiar bezpośredni, natomiast w przypadku używania dokumentu jako autentyczny możliwy jest też zamiar ewentualny, gdyż sprawca może przewidywać i godzić się na to, że dokument nie jest autentyczny.

Obok fałszerstwa materialnego występuje fałszerstwo intelektualne, które polega na poświadczeniu nieprawdy przez osobę, która do-

⁵ Por. W. Wróbel, [w:], *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 117-277* Tom II, A Zoll (red.), 2008.

⁶ Wyrok Sądu Najwyższego z 5 marca 2003 r. sygn. akt III KKN 165/2001.

kument wystawiła we własnym imieniu i z własnym podpisem⁷. Tym samym przestępstwo to może popełnić wyłącznie urzędnik – funkcjonariusz publiczny albo „inna osoba uprawniona do wystawienia dokumentu”. Jak podkreśla J. Piórkowska-Flieger obok okoliczności natury prawnej, karalność fałszerstwa dokumentów:

uzasadniona jest rolą jaką przypisuje się dokumentom w odczuciu społecznym⁸.

Dokumenty to najbardziej wiarygodny dowód zawartych informacji w ich treści. Szczególnie dotyczy to dokumentów urzędowych, które z założenia i w odczuciu społecznym są nośnikami najbardziej wiarygodnymi. Wiąże się to z tworzeniem zaufania do Państwa, gdyż użytkownik tych dokumentów jednoznacznie sobie kojarzy dokumenty urzędowe z siłą i wiarygodnością Państwa.

PRZESTĘPCZOŚĆ INTERNETOWA Z UWZGLĘDNIENIEM SIECI TOR

Dynamiczny rozwój nowoczesnych technologii informatycznych znajduje odzwierciedlenie w coraz doskonalszych sposobach i metodach działań przestępczych. Zmieniający się obraz społeczeństwa oraz przeniesienie codziennej aktywności do świata wirtualnego powoduje, iż tworzy się nowe środowisko dla nielegalnych działań. Ze względu na ogólnoświatowy zasięg i powszechny dostęp do sieci Internet, rośnie liczba osób potencjalnie poszkodowanych przy jednoczesnej niskiej wykrywalności sprawców przestępstw. Anonimowość, którą zapewnia

⁷ Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 września 1938 r. , sygn.3 K755/38 przyjął wykładnię, w której odróżnił fałsz intelektualny od materialnego, stwierdzając, iż fałsz intelektualny polega na wystawieniu dokumentu w imieniu innej osoby z jej podrobionym podpisem. Ta linia orzecznictwa jest uznawana do dnia dzisiejszego.

⁸ J. Piórkowska-Flieger, *Prawne i społeczne uzasadnienie karalności fałszu dokumentów*, [w] *Studia Iuridica Lublinensia*, Lublin, 2013.

Internet, jest również elementem sprzyjającym działaniom przestępczym, powoduje ona również znaczne trudności dla organów ścigania zarówno na etapie wykrywania jak i dowodowym. Na niską wykrywalność cyberprzestępstw wpływa również fakt, iż są one ujawniane często „przez przypadek”, zwykle na skutek błędów popełnionych przez sprawców tychże przestępstw. Kolejnym problemem są aspekty metodologiczne. Przestępcy chętnie wykorzystują nowe technologie, dzięki którym w swych działaniach wyprzedzają organy ścigania. Anonimowość jest często kojarzona jako pewny atrybut działań w sieci. Należy jednak pamiętać, że podczas przeglądania stron, korzystania ze skrzynek poczty e-mail, dokonywania zakupów w sklepach internetowych czy korzystaniu z aplikacji mobilnych, użytkownik zostawia po sobie wirtualny ślad jako, że do każdego urządzenia przypisany jest indywidualny adres IP (z ang. Internet Protocol). W ten sposób w świecie wirtualnym powstaje, można powiedzieć, równoległy obraz człowieka zawierający nawet intymne informacje, które często nieświadomie przekazywane są przez samych użytkowników do sieci Internet podczas korzystania m.in. z portali społecznościowych. Stąd też, dla zapewnienia większej ochrony prywatności oraz anonimowości, powstają technologie zwiększające bezpieczeństwo służące do ukrycia tożsamości w sieci Internet. Należą do nich m.in.: serwery proxy, wirtualne sieci prywatne (VPN) oraz trasowanie cebulowe. Sieć TOR, implementująca trasowanie cebulowe trzeciej generacji, jest jednym z najważniejszych i najbardziej znanym narzędziem wśród innych rozwiązań dotyczących anonimowości w Internecie. Jest jednocześnie najbardziej popularnym narzędziem wykorzystywanym przez przestępców.

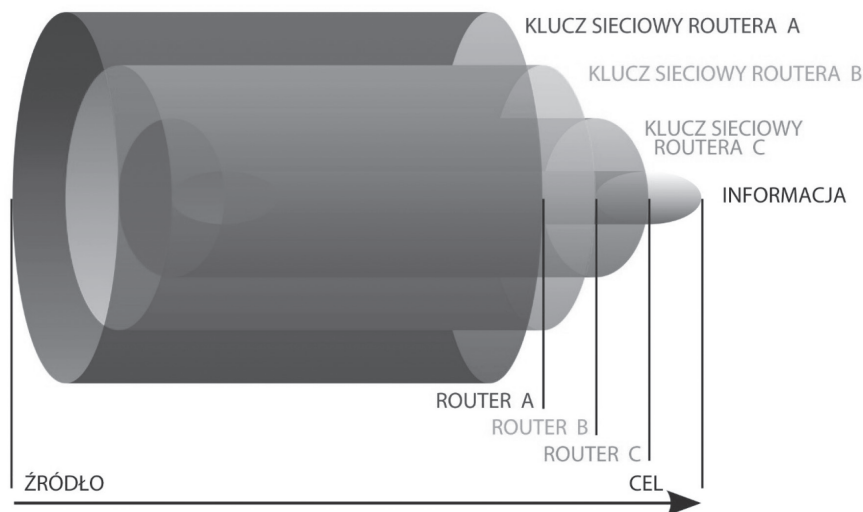
Sieć TOR (The Onion Router) działa w najciemniejszych miejscach głębokiej sieci (z ang. Deep Web). Termin Deep Web po raz pierwszy został użyty prawdopodobnie w 1994 roku przez Jill Ellsworth na określenie tych zasobów sieciowych, które dla użytkowników Internetu są

niewidzialne bądź niedostępne⁹. Zasoby Deep Web są znacznie większe niż zasoby sieci zindeksowanej (z ang. Surface Web), czyli tej części Internet, z której użytkownicy najczęściej korzystają przy wykonywaniu codziennych czynności. Różnica w dostępności do stron w obu warstwach polega właśnie na indeksowaniu, jako że w głębokiej sieci przeglądarki mają dostęp do kodu danej strony, ale nie są w stanie go zinterpretować. Głęboka sieć jest najdynamiczniej rozwijającą się kategorią sieci WWW, zawierającą w swych zasobach m.in. specjalistyczne bazy danych, strony wewnętrzne czy zawartość światowych bibliotek. Projekt „The Onion Routing Program”, początkowo sponsorowany był przez laboratoria badawcze Marynarki Wojennej Stanów Zjednoczonych, a jego podstawowym celem było zapewnienie bezpieczeństwa rządowej komunikacji. Obecnie rozwojem sieci TOR zajmuje się organizacja non-profit „The TOR Project” o charakterze badawczo-naukowym, która sponsorowana jest m.in. rząd Szwecji, amerykańskie instytucje badawcze, korporację Google oraz osoby prywatne¹⁰. Celem sieci TOR jest zapewnienie maksymalnej możliwej anonimowości jej użytkowników dzięki wielowarstwowemu szyfrowaniu danych i przesyłaniu ich przez szereg losowo wybranych węzłów sieciowych nazywanych routerami lub węzłami cebulowymi. Sama nazwa – sieć cebulowa – odwołuje się do budowy sieci TOR, dzięki której anonimowość jak cebula, ma warstwową strukturę. Rysunek 1 przedstawia trójwarstwowo szyfrowanie przesyłanych informacji. Taka budowa sieci TOR zapewnia anonimowość jej użytkowników, w tym usługodawcom czy twórcom stron internetowych jej dedykowanych. Sieć TOR umożliwia w sposób anonimowy korzystanie z ogólnie dostępnych zasobów w sieci powierzchniowej oraz dostęp do szyfrowanych treści, przy czym jest on uzależniony od faktu, czy serwer z daną zawartością pozostaje włączony.

⁹ Por. M. Bergman, *The Deep Web: Surfacing Hidden Value*, [w:] „Journal of Electronic Publishing” 2001.

¹⁰ <https://www.torproject.org/about/sponsors.html.en>.

Rysunek 1. Trójwarstwowe szyfrowanie przesyłanej informacji (forma graficzna)-
(opracowanie własne na podstawie Źródła)

Źródło: <https://cyberops.com.au/the-onion-router-aka-tor-darknet-or-deepweb/>

Środkiem płatniczym, który służy do rozliczeń wszelkich transakcji w sieci TOR, są kryptowaluty. Najpopularniejszą wśród nich jest Bitcoin. Jest to algorytm składający się z kryptograficznego ciągu znaków posiadający określoną wartość¹¹. Prywatne klucze kryptograficzne, których używa się do autoryzowania transakcji są zapisywane na komputerze osobistym w stworzonym do tego celu specjalnym oprogramowaniu zwanym plikiem portfela lub na zewnętrznym serwisie zajmującym się obsługą tego typu portfeli. Techniczne aspekty działania sieci TOR zapewniające anonimizujące połączenia sieciowe w zestawieniu z gwarantującymi anonimowość transakcjami Bitcoinem tworzą dla przestępców idealną platformę do nielegalnych działań.

¹¹ Por. M. Szymankiewicz, *Bitcoin. Wirtualna waluta Internetu*, Warszawa 2014.

W sieci TOR działają ukryte serwisy, funkcjonujące na zasadach e-sklepów. Każdy rynek oferuje spójne i dobrze zorganizowane rozwiązanie e-commerce z sekcjami tematycznymi, koszykami zakupowymi, zarządzaniem kasami oraz usługami płatniczymi i depozytowymi. Ciągłe rośnie liczba użytkowników ciemnego Internetu przez to wzrasta też liczba funkcjonujących w nim serwisów. Niestety sieć TOR, mimo iż stworzona w chlubnych celach, obecnie najczęściej wykorzystywana jest do działań przestępczych. Na szeroką skalę rozwinięty jest handel narkotykami, bronią, materiałami wybuchowymi, ludzkimi organami oraz fałszywymi pieniędzmi czy kartami płatniczymi. W ciemnych serwisach użytkownicy mają dostęp do drastycznych zdjęć z wypadków i morderstw oraz brutalnej pornografii z udziałem dzieci i zwierząt. Na ciemnych forach można uzyskać wiadomości o łamaniu haseł, nielegalnych działaniach finansowych czy też dokładne instrukcje dokonania gwałtu. Oferowane są również usługi hakerskie, usługi zastraszania, podsłuchiwania, możliwości zmiany tożsamości, a nawet płatne morderstwa. W ciemnym Internecie można również zakupić sfalszowane dokumenty, w tym dowody tożsamości, paszporty, prawa jazdy, akty notarialne, akty własności oraz dokumenty medyczne. W sieci TOR wykrada się dane osobowe nie tylko dotyczące aktu urodzenia i dokumentów tożsamości (paszport, dowód osobisty), ale również dane osobowe, na podstawie których, tworzy się linię całej rodziny z przygotowaniem fałszywych dokumentów poświadczających związki rodzinne. Istnieją sygnały o tym, że wykonywane są fałszywe genotypy (DNA) celem uwiarygodnienia autentyczności związków rodzinnych.

Od 2014 r. stale rośnie liczba imigrantów ubiegających się o zezwolenie na pobyt w Polsce. Obcokrajowcy coraz częściej składają do urzędów wojewódzkich oraz konsulatów wnioski o wydanie „Karty Polaka” oraz o zezwolenie na pobyt stały w Rzeczypospolitej Polskiej poprzez wykazanie polskiego pochodzenia. Posiadacz „Karty Polaka” może ubiegać się o nadanie obywatelstwa polskiego, podejmować w Polsce

legalną pracę bez żadnych dodatkowych zezwoleń, prowadzić działalność gospodarczą na takich samych warunkach jak polscy obywatele, ubiegać się o zezwolenie na pobyt stały oraz otrzymywać świadczenia materialne dla siebie i członków swojej rodziny. W prowadzonej procedurze imigranci, powołując się na przepisy między innymi Konstytucji RP, starają się wykazać przed urzędnikami swoje polskie korzenie. W tym celu przedkładają stosowne dokumenty, w tym świadectwa urodzenia krewnych lub ich własne, poświadczające ich polskie korzenie. Świat przestępczy zauważył, że można z tego zrobić tzw. „dobry biznes”, czyli przy niewielkich nakładach, a jednocześnie dużym popycie na tego typu dokumenty, działania przestępcze związane z fałszowaniem dokumentów poświadczających przynależność narodową przyniosą wielkie zyski. Mimo, iż proceder ten został ostatecznie rozpoznany i osoby popełniające tego typu przestępstwa zostały osądzone przez wymiar sprawiedliwości, nie ma pewności, że świat przestępczy nie wróci do tej formy działań i nie zacznie mnożyć ilości fałszywych dokumentów ale w już zupełnie innej formie tj. przez tworzenie i sprzedaż dokumentów niespersonalizowanymi blankietami dokumentów w sieciach. Kryminalistyka zna metody wykrywania sfałszowanych dokumentów jednakże przy tak dużej skali jest to delikatnie mówiąc bardzo utrudnione. Niekiedy przestępcy współpracują z osobami odpowiedzialnymi za weryfikację takich dokumentów i dlatego nie dopełniają oni staranności w wykonywanej przez siebie pracy i jak to się potocznie mówi „przymrużają”, a wręcz zamykają, oczy na niektóre sfałszowane dokumenty. Poprzez takie postawy trudno jest zniwelować skutki podjętych decyzji administracyjno-personalnych, gdyż decyzje te zostały podjęte przez osoby uprawnione zgodnie z prawem, a udowodnienie, że składający takie dokumenty miał pełną świadomość, iż są one fałszywe, staje się niemal niemożliwe. Po latach wykorzystania podjętych decyzji i korzystania z Karty Polaka lub wręcz obywatelstwa polskiego cofnięcie takiej decyzji piętrzyło by problemy natury społecznej. Można powie-

dzieć, że nie usprawiedliwia to w żadnej mierze tolerowania procederu działalności przestępczej jednak w realiach funkcjonowania prawa administracyjnego, Kodeksu cywilnego i Kodeksu rodzinnego byłoby to naprawdę bardzo trudne.

Obok sfalszowanych dokumentów, poświadczających polskie koźnienie, imigranci posługują się również podrobionymi lub przerobionymi paszportami i wizami. Tego typu dokumenty dostępne są oprócz tradycyjnych nielegalnych rynków również w ciemnych serwisach sieci TOR. Przykładowo aktywny obecnie serwis „Fake ID”¹² oferuje fałszywe dowody osobiste, dyplomy renomowanych uczelni, prawa jazdy czy właśnie paszporty. Za dodatkową opłatą, istnieje możliwość wpisania fałszywych danych do oficjalnych rządowych baz danych. Cena podrobionych lub przerobionych paszportów jest zależna od sposobu zabezpieczenia dokumentu oraz od kraju, do którego wybiera się użytkownik. O wysokości świadczeń przekazywanych za sfalszowane dokumenty decyduje czy dane osobowe i dokumenty nie są zastrzeżone na granicy, w warunkach polskich czy nie są zgłoszone do systemu Schengen. Dla przykładu pełne obywatelstwo amerykańskie, czyli sfalszowany paszport i akt urodzenia to koszt 5900 dolarów¹³. Cena paszportu polskiego oscyluje natomiast pomiędzy 500 a 600 dolarów. Badania przeprowadzone przez University of East London pokazują, iż w sieci TOR niebezpiecznie rośnie liczba naruszeń danych osobowych oraz sprzedaż sfalszowanych dokumentów, w tym paszportów¹⁴. W raporcie tym wykazano również, iż istnieje duże prawdopodobieństwo wykorzystywania wykradzonych danych i fałszywych dokumentów tożsamości przez terrorystów, którzy przenikają do krajów będących

¹² <http://itcontent.eu/strony-tor/>.

¹³ <https://forsal.pl/artykuly/885625,tu-jest-wszystko-co-nielegalne-odslaniamy-tajemnice-ukrytej-sieci.html>.

¹⁴ <https://www.newsbtc.com/2016/10/03/forged-documents-sales-darknet-aid-terrorist-groups-report-says/>.

celem ich ataku, z pominięciem kontroli bezpieczeństwa. Nikogo nie trzeba przekonywać jak ważne, a jednocześnie niebezpieczne, jest to zagadnienie, które powinno być w sposób ciągły kontrolowane.

ZAKOŃCZENIE

Wprowadzenie do obrotu fałszywych dokumentów jest zagrożeniem dla stabilności i nienaruszalności systemu prawnego Państwa Polskiego. Stwarza również naturalne możliwości wykorzystania wykradzionych danych oraz sfałszowanych dokumentów co w zasadniczy sposób wpływa na destabilizację systemów prawnych oraz gospodarki krajowej, a także prowadzi do braku zaufania obywateli do organów państwowych. Sfałszowane dokumenty niejednokrotnie wykorzystywane są przez sprawców do popełnienia innych przestępstw jak chociażby oszustwa, przywłaszczenia czy wyłudzenia kredytów. Są również narzędziem zmierzającym do zatarcia śladów innych, popełnionych przestępstw. Jak wspomniałam na wstępie, najbardziej dynamicznie rozwijającą się strefą przestępczości związanej z fałszowaniem dokumentów i wszelkich nośników informacji jest sfera IT. Dlatego też, tak w edukacji społecznej, jak i prawodawstwie należy zwracać uwagę na kształtowanie przemian tak abyśmy, jak już wspomniałam, nie pozostawali w tyle a wreszcie wyprzedzili świat przestępczy. Niech margines zachowań przestępczych pozostanie tylko i wyłącznie marginesem. Nie może być tak, że działania marginalne, które – musimy jasno powiedzieć – zawsze występują w społeczeństwie, będą dominowały, przez co spowodują, że prawidłowe postawy społeczne i obywatelskie staną się *de facto* marginesem funkcjonowania społecznego.

BIBLIOGRAFIA

ŹRÓDŁA PRAWA POLSKIEGO

- Ustawa-Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997r.(Dz.U.Nr 88, poz. 553 ze zm.).
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2014 roku sygn. akt IIIKK 206/04.
Wyrok Sądu Najwyższego z 5 marca 2003 r. sygn. akt III KKN 165/2001.
Wyrok Sądu Najwyższego z 21 września 1938 r. , sygn. akt 3 K755/38.

LITERATURA

- Bergman M., *The Deep Web: Surfacing Hidden Value* , [w:] „Journal of Electronic Publishing” 2001.
Grzeszyk Cz. (red.), *Kryminalistyczne badania pismoznawcze*, Warszawa 2006.
Piórkowska-Flieger J., *Prawne i społeczne uzasadnienie karalności fałszu dokumentów*, [w] *Studia Iuridica Lublinensia*”, Lublin 2013.
Szymankiewicz M., *Bitcoin. Wirtualna waluta Internetu*, Warszawa 2014.
Zoll A. (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 117–277 Tom II*, Warszawa 2008

ŹRÓDŁA INTERNETOWE:

- <https://www.torproject.org/about/sponsors.html.en>.
<http://itcontent.eu/strony-tor/>.
<https://forsal.pl/artykuly/885625,tu-jest-wszystko-co-nielegalne-odslaniamy-tajemnice-ukrytej-sieci.html>.
<https://www.newsbtc.com/2016/10/03/forged-documents-sales-darknet-aid-terrorist-groups-report-says/>.